

СПИСЪК НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ БОЛЕСТИ

Приложение към член единствен на ПМС № 175 от 16.07.2008 г. (Обн., ДВ, бр. 66 от 25.07.2008 г.)

1. ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ, ПРИЧИНЕНИ ОТ ХИМИЧНИ АГЕНТИ

1.1. Професионални болести, причинени от неорганични химични агенти

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1101	Олово и съединенията му	Токсична церебрастения Сидероахрестична анемия Хемолитична анемия Абдоминална колика Нефропатия (тубулопатия) Моторен тип полиневропатия (предимно горни крайници) Токсична енцефалопатия	F06.8 D64.2 D59.4 R10.0 N14.3 G62.2 G92	* 1 година 1 година 1 месец 3 години 3 години 3 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 месец, за периферна полиневропатия и енцефалопатия - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (повишени стойности на Рв в биологични течности, нарушена порфиринова обмяна).	Производство и преработка на оловни акумулатори, тръби и кабели, сачми, бои, пластмаси, стабилизатори, оловно стъкло, в металургията при получаване на олово и оловни сплави, запояване, гледжосване и декорация на керамични продукти с оловни съединения; оловни покрития, производство и употреба на оловни оксиди, соли и др.
1102	Кадмий и съединенията му	Хипо-атрофичен ринофарингит Аносмия Хронична обструктивна белодробна болест Дифузна пневмофиброза Нефропатия (тубулопатия) Остеомалация (спонтанни фрактури) Рак на белия дроб	J31.1 R43.0 J44.8 J84.1 N14.3 M83.8 C34.–	6 месеца 6 месеца 5 години 10 години 3 години 12 години 40 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за неоплазми - минимум 5 години, за пулмопатия - минимум 10 години, за костни лезии - минимум 20 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (повишени стойности на Cd в биологични течности).	Всички дейности по извличане и преработка на полиметални руди, съдържащи кадмий, производство и преработка на кадмиево-никелови акумулатори и батерии, кадмиране на повърхности в галванотехниката, производство на леснотопими сплави, производство на кадмиеви пигменти за бои, на лакове, стъкло, пластмаси, хартия и пиротехника, кадмиеви лампи, заваряване на кадмирани части и др.
1103	Манган и съединенията му	Токсична церебрастения Паркинсонов синдром Вегетосензорна полиневропатия	F06.8 G21.2 G90.8	* 10 години 6 месеца	1. Доказано професионално въздействие - минимум 18 месеца, за пневмофиброза - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (ЕМГ - стреч рефлекс).	Добив и преработка на мангансъдържащи руди, при получаване на чугун и висококачествена стомана, в производство и преработка на манганови сплави (дуралуминий, манганов бронз и пр.), производство на фероманган, електрозаваръчни работи с висококачествени манганови електроди и др.

		Психози Пневмофиброза	F31.– J84.1	1 година 10 години		
1104	Живак и съединенията му	Гингивит (обеззъбяване) Стоматит, мукозни улцерации в устната кухина Фарингит Церебрастения Енцефалопатия (живачен еретизъм, живачен интенционен тремор, психоорганичен синдром) Сензомоторен тип полиневропатия Токсична нефропатия (нефрозен синдром и гломерулонефрит) Алергичен контактен дерматит	K05.1 K12.1 J31.2 F06.8 G92 G62.2 N03.– L23.0	1 месец 1 месец 1 месец * 3 години 3 години 1 година 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 месеца. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (повишени стойности на Hg в биологични течности, положителни КАТ).	Всички дейности по извличане, обработка и употреба на живак и съединенията му и съдържащите го продукти. Производство, употреба и ремонт на термометри, барометри, манометри, пневматични помпи, живачни лампи и други живачни апарати. Обработка на кожи, производство и използване на пигменти и бои, извличане на живак от промишлени отпадъци и др.
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1105	Хром и съединенията му	Конюнктивит Кератит Аносмия Хипо- и атрофичен ринофарингит Хипо- и атрофичен ларингит Перфорация на носната преграда Хронична обструктивна белодробна болест Токсична пневмофиброза Бронхиална астма Алергичен контактен дерматит (кожни язви тип "птиче око") Рак на белия дроб Рак на носната кухина	H10.4 H16.8 R43.0 J31.1 J37.0 J34.8 J44.8 J84.1 J45.– L23.0 C34.– C30.0	* * 6 месеца 6 месеца 6 месеца 6 месеца 5 години 5 години 1 месец 1 месец 40 години 40 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 месеца, за пулмопатии (без астма) - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ, хром в еритроцити)	Производство на стомани, синтетичен каучук, шлифовъчни пасти, бои за стъкло и керамика, хромови катализатори, в кухарската, текстилната, химическата и фармацевтичната промишленост и др. Производство, покрития на метални повърхности чрез електролиза, производство на лигирани стомани и др.
1106	Никел и съединенията му	Аносмия	R43.0	6 месеца	1. Доказано професионално	Производство на сплави, съдържащи никел, алкални

		Хипо- и атрофичен ринофарингит Перфорация на носната преграда Бронхиална астма Токсична пневмофиброза Алергичен контактен дерматит Рак на носната кухина Рак на ларинкса Рак на белия дроб	J31.1 J34.8 J45.– J84.1 L23.0 C30.0 C32.– C34.–	6 месеца 6 месеца 1 месец 5 години 1 месец 30 години 30 години 30 години	въздействие - минимум 6 месеца, за пневмофиброза - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ, никел в биологични течности).	акумулатори, антикорозионни покрития, катализатори и др.
1107	Мед и съединенията му	Конюнктивит Ринофарингит Язва на роговицата на очите Перфорация на носната преграда Токсична пневмофиброза	H10.4 J31.– H16.0 J34.8 J84.1	* * * 1 месец 5 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за пневмофиброза - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Добив и обогатяване на медни руди. Производство на мед и медни сплави (месинг, бронз и др.). Производство на проводници, стъкло и емайли, фейерверки, вакуумпартати, хладилници, минерални бои, изкуствена коприна, микроторове и пестициди (инсектициди, фунгициди и др.) и др.
1108	Цинк и съединенията му	Перфорация на носната преграда Хроничен бронхит Токсична пневмофиброза	J34.8 J44.8 J84.1	1 месец * 5 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за белодробни прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Електролитно покритие на металите, получаване на сплави, галванични елементи и акумулатори, бои, стъкло и керамика, козметични средства и лекарствени препарати, в каучуковата, текстилната и друга промишленост.
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1109	Кобалт и съединенията му	Хипо- и атрофичен ринофарингит Хипо- и атрофичен ларингит Аносмия Хронична обструктивна белодробна болест Бронхиална астма Токсична пневмофиброза	J31.1 J37.0 R43.0 J44.8 J45.– J84.1	6 месеца 6 месеца 6 месеца 5 години 1 месец 10 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за пулмопатия (без астма) - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ, кобалт в биологични течности).	Производство на сплави в металургичната промишленост, в химическата, стъklarската, керамичната и друга промишленост.

		Полицитемия	D75.1	*		
		Кардиомиопатия	I42.7	1 година		
		Алергичен контактен дерматит	L23.0	1 месец		
1110	Калай и съединенията му	Конюнктивит	H10.4	*	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за хронична обструктивна белодробна болест - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Получаване и употреба на калай и неговите сплави и съединения, съдържащи се в емайли, глазури, стъкла, керамични изделия, органични бои (текстил), при калайдисване, позлатяване, запояване и др.
		Фарингит	J31.2	*		
		Ларингит	J37.0	*		
		Хронична обструктивна белодробна болест	J44.8	1 година		
		Иритативен контактен дерматит	L24.8	1 месец		
1111	Ванадий и съединенията му	Конюнктивит	H10.4	*	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за хроничен бронхит - минимум 5 години, за белодробна фиброза - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ).	Производство на ферованадий, сплави, бои и приложението им в керамичната, текстилната, стъklarската и друга промишленост.
		Ринофарингит	J31.1	*		
		Аносмия	R43.0	*		
		Хроничен бронхит	J44.8	1 месец		
		Бронхиална астма	J45.–	1 месец		
		Дифузна пневмофиброза	J84.1	5 години		
		Алергичен контактен дерматит	L23.0	1 месец		
		Иритативен контактен дерматит	L24.8	1 месец		
1112	Берилий и съединенията му	Конюнктивит	H10.4	*	1. Доказан професионален контакт с метален берилий или окиси - минимум 6 месеца, за кожни прояви - минимум 1 месец. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (рентгенография и биопсия на белия дроб, положителни КАТ и биопсия на кожни грануломи).	В машино- и реакторостроенето, при производството на корозионноустойчиви сплави, електронна апаратура, рентгенови тръби, радио-флуоресцентни и неонов лампи, керамични бои и др.
		Ринофарингит	J31.1	*		
		Трахеобронхит	J42	1 месец		
		Интерстициална белодробна фиброза или грануломатоза (берилиоза)	J63.2	10 години (при усложнения 25 години)		
		Алергичен контактен дерматит (еритематозен, апуловезикуларен)	L23.0	1 месец		
		Иритативен контактен дерматит	L24.8	1 месец		
		Грануломатозни лезии на кожата и подкожната тъкан	L92.–	1 месец		
		Рак на белия дроб	C34.–	40 години		

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1113	Магнезий и съединенията му	Ринофарингит Тремор на езика, клепачите и ръцете Иритативен контактен дерматит	J31.1 G25.2 L24.8	* 6 месеца 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Металургия (получаване на сплави), самолето-, ракето- и автомобилостроене, електронна индустрия, химическа, каучукова, циментова, керамична, текстилна, кожарска, хартиена и друга промишленост.
1114	Барий и съединенията му	Ринофарингит Хронична обструктивна белодробна болест Пневмокониоза (баритоза) Иритативен контактен дерматит Онихия и паронихия	J31.1 J44.8 J63.8 L24.8 L03.0	* 1 година 5 години 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за белодробни прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Производство на хартия, текстил, пиротехнически изделия и др.
1115	Натрий, калий, калций, стронций и съединенията им	Ринофарингит Хронична обструктивна белодробна болест Иритативен контактен дерматит Онихия и паронихия	J31.1 J44.8 L24.8 L03.0	* 1 месец 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за белодробни прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Производство и употреба за промишлени цели и др.
1116	Арсен и съединенията му (без арсеноводород)	Кератоконюнктивит Блефарит Стоматит Перфорация на носната преграда Ринофарингит Ларингит Дистална сетивно-моторна полиневропатия в долните крайници Токсичен хепатит Анемия Кардиомиопатия с ритъмни и проводни нарушения Иритативен контактен дерматит Палмарна и плантарна хиперкератоза Меланодермия, депигментация Рак на горни дихателни пътища Рак на белия дроб Ангисарком на черния дроб Рак на кожата	H16.2 H01.0 K12.1 J34.8 J31.1 J37.0 G62.2 K71.– D64.2 I42.7 L24.8 L85.2 L81.– (C30 - C33) C34.– C22.3 C44.–	1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 3 години 6 месеца 1 месец 1 месец 1 месец 6 месеца 6 месеца 40 години 40 години 40 години 40 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 год . 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (повишени стойности на арсен в биологични течности).	Преработката на метални руди и получаването на сплави, синтез на арсенови съединения, производство на препарати за растителна защита, производство и използване на бои и консерванти, съдържащи арсен и др.
1117	Селен, телур и съединенията им	Конюнктивит	H10.4	*	1. Доказано професионално	Рафинация на мед, сребро, злато, олово, производство

		Стоматит Ринофарингит Аносмия Алергичен контактен дерматит Алопеция Паронихия Анхидроза	K12.1 J31.1 R43.0 L23.0 L65.– L03.0 L74.4	1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец *	въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (повишени стойности на елемента в биологични течности).	на стъкло, керамика, пластмаси, каучук, токоизправители, фармацевтични продукти и пестициди, съдържащи елемента.
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1118	Талий и съединенията му	Алопеция Дистална сетивно-моторна полиневропатия в долните крайници Нефропатия (тубулопатия)	L65.– J62.2 N14.3	6 месеца 3 години 3 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (талий в биологични течности).	Топене на талий, производство на талиеви соли и приложението им в електрониката, радиотехниката, в оптичната, керемичната, стъklarската и друга промишленост.
1119	Антимон и съединенията му	Перфорация на носната преграда Ринофарингит Ларингит Токсична пневмофиброза Хемолитична анемия Иритативен контактен дерматит Рак на белия дроб Рак на пикочния мехур	J34.8 J31.1 J37.0 J84.1 D59.4 L24.8 C34.– C67.–	1 месец * * 1 година * 1 месец 40 години 40 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година (при антимонов триоксид - минимум 5 години). 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Всички дейности при получаване и употреба на антимон съдържащи минерали и вещества като екстракция, обработка, натрошаване, пробиване със свредел, пресяване, пречистване, гранулиране и др.
1120	Фосфор и съединенията му	Конюнктивит Ринофарингит Ларингит Остеонекроза на челюстта и максиларни синуси, спонтанни фрактури на дългите кости Улцерации на кожата Анемия Токсичен хепатит Нефропатия Иритативен контактен дерматит	H10.4 J31.1 J37.0 M87.– L98.8 D64.2 K71.– N14.4 L24.8	* * * 1 година * 1 месец 6 месеца 1 година 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 месеца, за хепатореналните прояви - мин 5 години, за костните прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Производство на експлозиви, кибрит, фосфорни торове, фосфорни съединения, полупроводници и др.
1121	Серни оксиди	Конюнктивит Ринофарингит	H10.4 J31.1	* *	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за	Добив на мед, производство на сярна киселина и други органични и неорганични продукти, избелване,

		Ларингит Хронична обструктивна белодробна болест Дифузна пневмофиброза Ерозия на зъбите Иритативен контактен дерматит Онихия и паронихия	J37.0 J44.8 J84.1 K03.2 L24.8 L03.0	* 1 година 5 години 1 месец 1 месец 1 месец	белодробни прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	консервиране и др.
1122	Сероводород	Конюнктивит Кератит Ринофарингит Ларингит Трахеобронхит Токсична церебрастения Токсична невропатия на зрителния нерв Вестибулопатия Иритативен контактен дерматит	H10.4 H16.8 J31.1 J37.0 J42 F06.8 H46 H81.– L24.8	* * * * 1 месец * 6 месеца 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	При гниене на органични вещества, взривни работи, добив и преработка на нефтопродукти, в коксохимическите заводи и др.
Код	Професионална болест,причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1123	Сулфиди	Конюнктивит Ринофарингит Ларингит Хронична обструктивна белодробна болест Пневмофиброза Иритативен контактен дерматит	H10.4 J31.1 J37.0 J44.8 J84.1 L24.8	* * * 1 година 5 години 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за белодробни прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Металургична, химическа, каучукова, минно-обогатителна промишленост, кожарска, бояджийска, селскостопанска и друга дейност.
1124	Азотни оксиди	Ринофарингит Ларингит Хронична обструктивна белодробна болест Дифузна пневмофиброза Веgetосъдова дистония по хипотоничен тип	J31.1 J37.0 J44.8 J84.1 G90.8	* * 1 месец 1 година *	1. Доказано професионално въздействие - минимум 3 години, за белодробни прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (метхемоглобин).	Производство на киселини, анилинови бои, изкуствена коприна, при взривни работи, елетрозававарка и работа в силози (силажни газове).
1125	Въглероден оксид	Веgetативна (автономна) дисфункция Вестибулопатия	G90.8 H81.–	* 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 3 години, за	Дейности, свързани с отделяне във въздуха на въглероден оксид в газгенераторни станции,

		Токсична церебрастения (триада: уморемост, главоболие, световъртеж)	F06.8	*	органични неврологични и сърдечно-съдови прояви - минимум 10 години и възраст до 45 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	металургично и коксохимическо производство, в леярни цехове, в мините при взривни работи, заваряване, котелни помещения, в гаражи при изпитване на мотори, в шахти и др.
		Хипертиреоидизъм	E05.8	*		
		Психоорганичен синдром	F06.–	1 година		
		Паркинсонов синдром	G21.2	10 години		
		Ранна атеросклероза	I70.–	1 година		
		Ритъмни и проводни нарушения	I49.–	1 година		
		Исхемична болест на сърцето	I20.–	1 година		
1126	Неорганични киселини (<i>солна, сярна, азотна, фосфорни киселини</i>)	Конюнктивит Кератит Ерозия на зъбите Гингивит Ринофарингит Трахеобронхит Пневмофиброза Улцерации на кожата Паронихия Токсичен еритем Иритативен контактен дерматит	H10.4 H16.8 K03.2 K05.1 J31.1 J44.– J84.1 L98.– L03.0 L53.0 L24.8	* * * * * 1 месец 5 години * 1 месец * 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за белодробни прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	При производство и приложението им в химическата, металургичната, обогатителната, текстилната, кожарската, металообработващата, нефтопреработвателната и друга промишленост.
1127	Неорганични основи (<i>натриева, калиева, амониева</i>)	Конюнктивит Кератит Гингивит Ринофарингит Трахеобронхит Улцерации на кожата Паронихия Токсичен еритем Иритативен контактен дерматит	H10.4 H16.8 K05.1 J31.1 J44.– L98.– L03.0 L53.0 L24.8	* * * * * 1 месец * 1 месец * 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за белодробни прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	При производство и приложение им в химическата, металургичната, обогатителната, текстилната, кожарската, металообработващата, нефтопреработвателната и друга промишленост.
Код	Професионална болест,причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1128	Хлор и съединенията му	Конюнктивит Язви и перфорация на носната преграда Фарингит Ларингит	H10.4 J34.8 J31.2 J37.0	* 1 месец * *	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за белодробни прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен	Производство на хлорни съединения в химическата промишленост, избелващи течности в текстилната и хартиената промишленост, синтетичен каучук, пластмаси, пестициди, извличане на метали от руди, рафинация на петрол и др.

		Трахеобронхит Бронхиална астма Пневмофиброза Ерозия на зъбите Иритативен контактен дерматит	J44.– J45.– J84.1 K03.2 L24.8	1 месец 1 месец 5 години 1 месец 1 месец	синдромокомплекс.	
1129	Флуор и съединенията му	Фарингит Ларингит Трахеобронхит Бронхиална астма Пневмофиброза Костна флуороза Зъбна флуороза	J31.2 J37.0 J44.– J45.– J84.1 M85.1 K00.3	* * 1 месец 1 месец 5 години 5 години *	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за белодробни прояви (без астма) - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Производство на флуоровъглероди, инсектофунгициди и фреони, синтез на високооктанов бензин, съхранение на дървен материал, производство на матово стъкло, процеси на полимеризация и др.
1130	Бром, йод и съединенията им	Конюнктивит Фарингит Трахеобронхит Иритативен контактен дерматит	H10.4 J31.2 J44.– L24.8	* * * 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за белодробни прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	При синтез на органични бои, извличане на метали, медицина, фармацевтична и друга дейност.
1131	Циановодород и съединенията му	Полицитемия (полиглобулия) Токсична церебрастения Хипофункция на щитовидната жлеза Иритативен контактен дерматит	D75.1 F06.8 E03.2 L24.8	* * 1 година 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за неврологични прояви - минимум 5 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (роданиди в урината).	Производство на синтетични материали (акрилонитрил и акрилни производни), инсектициди, метални цианиди и фероцианиди, цианов хлорид, бояджийство, златарство, металургия (циментация на металите, цианиране на стомана, поцинковане, кадмиране), дезинсекция, горене на целулоид, фармацевтична и друга дейност.
1132	Серовъглерод	Конюнктивит Ринит Ринофарингит Аносмия Токсична церебрастения с вегетосъдова дистония и промени в емоционалната сфера Токсична невропатия на зрителния нерв Периферна сензо-моторна полиневропатия по възходящ тип Ранна атеросклероза Исхемична болест на сърцето Токсични психози (маниакални, параноидни, депресивни)	H10.4 J31.0 J31.1 R43.0 F06.8 H46 G62.2 I70.– I20.– (F10 - F48)	* * * * * 1 година 6 месеца 5 години 5 години 3 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за органичните неврологични и сърдечно-съдови прояви - минимум 5 години и възраст до 45 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (2-тио 4 тиазолидинкарбоксилова киселина /ГТСА).	Получаване на серовъглерод и употребата му в производството на вискозни влакна и целулозни покрития, разтваряне на мазнини, растителни масла, каучук и смоли, в производство на ускорители на вулканизацията, производство на фармацевтични продукти, при употреба като пестицид за обеззаразяване на семена и др.

		Психоорганичен синдром	F06.–	3 години	
		Паркинсонов синдром	G21.2	10 години	
		Хипотиреоидизъм	E03.2	1 година	
		Иритативен контактен дерматит	L24.8	1 месец	

1.2. Професионални болести, причинени от органични химични агенти

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1201	Наситени алифатни въглеводороди: алкани (<i>метан, етан, пропан, бутан, хептан, хексан и др.</i>)	Конюнктивит Ринит Аносмия Фарингит Токсична церебрастения с автономна (вегетативна) дисфункция Периферна сензо-моторна невропатия предимно долни крайници Иритативен контактен дерматит Меланодермия	H10.4 J31.0 R43.0 J31.2 G90.8 G62.2 L24.2 L81.–	* * * * * 6 месеца 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Всички дейности, свързани с отделянето и употребата им, риск за метан при работа в каменовъглени мини, гниене на органични вещества, в природния газ, производство на водород, ацетилен, хлорирани въглеводороди и др.
1202	Ненаситени алифатни въглеводороди: алкени (<i>етен, пропен, пентен, бутен, хексен, 1,3 бутадиен (дивинил) и др.</i>)	Конюнктивит Ринофарингит Аносмия Токсична автономна невропатия Остеопороза на дистални фаланги Анемия Токсичен хепатит Кардиомиопатия	H10.4 J31.1 R43.0 G90.– M81.– D64.2 K71.– I42.7	* * * 6 месеца 5 години 6 месеца 6 месеца 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Преработка и употреба на нефт и нефтопродукти; производство на синтетични полимери и органичен синтез; деполимеризация на полимери и др.
1203	Алициклични въглеводороди: циклоалкани, циклоалкени, циклоалкини	Токсичен еритем Иритативен контактен дерматит	L53.0 L24.2	* 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Преработка и употреба на нефт и нефтопродукти; производство на синтетични полимери и др.
1204	Ароматни въглеводороди. Моноциклични съединения: бензен, толуен, стирен и др.	Конюнктивит Ринофарингит Аносмия Костномозъчна хипоплазия (бензен): Левкопения	H10.4 J31.1 R43.0 D70	* * * 1 година	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за тежките неврологични и злокачествени прояви - минимум 5 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Приложение като разтворител на смоли, мазнини, масла, сяра, каучук; изходен продукт за получаване на фенол, анилин и др.; компонент на течни горива; производство на полистирол, синтетичен каучук, полиестерни продукти, стъклопласти, експлозивни, фармацевтични продукти, лакове, бои и др.

		Тромбоцитопения Апластична анемия Токсичен хепатит Токсична церебрастения Дистална сензо-моторна невропатия Токсична енцефалопатия (психоорганичен синдром) Иритативен контактен дерматит Левкоза	D69.5 D61.2 K71.– F06.8 G62.2 G92 L24.2 C92.–	1 година 3 години 6 месеца * 6 месеца 5 години 1 месец 40 години		
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1205	Ароматни въглеродороди. Полициклични съединения: <i>нафталин, тетралин, антрацен, фенантрен, пирен, бифенил, бензантрацен, дибензантрацен бензопирен и др.</i>	Конюнктивит Ринофарингит Токсична церебрастения Хемолитична анемия Токсичен хепатит Иритативен контактен дерматит Алергичен контактен дерматит Фотодерматит Рак на кожата Рак на белия дроб Рак на пикочния мехур	H10.4 J31.1 F06.8 D59.4 K71.– L24.2 L23.0 L56.2 C44.– C34.– C67.–	* * * 1 година 6 месеца 1 месец 1 месец 1 месец 30 години 30 години 30 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за рак на кожата - минимум 6 месеца, за другите злокачествени прояви - минимум 5 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ).	Химическа и коксохимическа промишленост (процес на дестилация, преработка на каменовъглена смола, органичен синтез, производство на пластмаси, бои), асфалтиране, текстилна промишленост (бойдисване), в селското стопанство (инсектициди) и др.
1206	Хетероциклични съединения: <i>фуран, тиофен, пиrol, пиридин, пиримидин, пиразол, имидазол и др.</i>	Конюнктивит Ринофарингит Анемия Агранулоцитоза Иритативен контактен дерматит Фотодерматит	H10.4 J31.1 D64.2 D70 L24.2 L56.2	* * 1 година 1 година 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Фармацевтична промишленост (производство на антипиретици, аналгетици, антиревматични лекарства и др.), химическа (екстракция на масла и мазнини, органичен синтез, производство на лакове, бои, изкуствени влакна, пестициди) и др.
1207	Халогенни производни на въглеродородите: <i>хлорметан, дихлорметан, бромметан, дихлоретан, трихлоретан,</i>	Конюнктивит Токсичен хепатит Нефропатия	H10.4 K71.– N14.3	* 6 месеца 3 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за токсичната невропатия на троичния нерв - минимум 6 месеца, за	Химическа и нефтохимическа, лаковобояджийска, текстилна, парфюмерийна, фармацевтична промишленост, производство на хладилници и пожарогасители (фреони), химическо чистене, селско

	<i>тетрахлорметан, хлороформ, дихлоретилен, трихлоретилен, тетрахлоретилен, хептахлор, хлорбензен, хлорнафтален, йодтолуен, хлорпиридини, хлорхинолини и др.</i>	Токсична церебрастения Токсична енцефалопатия (психоорганичен синдром) Иритативен контактен дерматит Хлоракне (хлорнафтаген) Токсична невропатия на троичния нерв (трихлоретен) Катаракта (дихлоретан) Токсична невропатия на зрителния нерв Рак на черния дроб (дихлоретан)	F06.8 G92 L24.2 L70.8 G50.– H26.8 H46 C22.–	* 3 години 1 месец 1 месец 6 месеца 6 месеца 6 месеца 40 години	неоплазмите - минимум 5 години, за токсичната енцефалопатия - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	стопанство (пестициди) и др.
1208	Винилхлорид	Кератоконюнктивит Синдром на Рейно Токсична автономна невропатия Остеопороза на дистални фаланги на крайниците Акроостеолиза Склеродермия Фиброза на черния дроб Ангиосарком на черния дроб Рак на белия дроб	H16.2 I73.0 G90.– M81.– M89.5 M34.2 K74.0 C22.3 C34.–	* 4 години 6 месеца 4 години 4 години 4 години 30 години 40 години 40 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за фиброза на черния дроб - минимум 2 години, за злокачествените прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (чернодробна и кожна биопсия).	Всички дейности, свързани с излагане на действието на мономерен винилхлорид в процеса на полимеризация и деполимеризация на PVC.
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1209	Алкохоли: <i>метанол, етанол, пропанол, бутанол, глицерол и др.</i>	Конюнктивит Ринофарингит Токсичен хепатит Токсична невропатия на зрителния нерв (метанол) Иритативен контактен дерматит	H10.4 J31.1 K71.– H46 L24.2	* * 6 месеца 6 месеца 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за невропатия на зрителния нерв - минимум 3 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Получаване на алкохоли и използването им в производството на пластмаси, торове, антифриз, химикофармацевтични препарати (косметични и почистващи), органични багрила, изкуствена коприна и др. органични съединения.
1210	Гликоли: <i>етиленгликол, диетиленгликол, пропиленгликол и др.</i>	Конюнктивит Ринофарингит Иритативен контактен дерматит	H10.4 J31.1 L24.2	* * 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Получаване на гликоли и използването им, като разтворители, производство на фармацевтични продукти, фотохимикали, антифриз, полиестери и др.
1211	Феноли и производни: <i>фенол, крезол, катехол, нафтол, хидрохинон и др.</i>	Конюнктивит Иритативен контактен дерматит Витилиго	H10.4 L24.2 L80	* 1 месец 2 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Производство и употреба на препарати, съдържащи фенол, производство на фармацевтични продукти, производство на фенолформалдехидни смоли и др.

1212	Етери и тиоетери: <i>диетилетер, метилетилетер, диметилетер, дивинилетер, дихлоризопропилетер, етери на гликола и др.</i>	Конюнктивит Фарингит Токсична церебрастения Токсична енцефалопатия (психоорганичен синдром) Иритативен контактен дерматит	H10.4 J31.2 F06.8 G92 L24.2	* * * 1 година 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за енцефалопатия - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Производство на анестетици (метилетилетер и дивинилетер), употреба като разтворители в производството на вакси, масла, целулоза, гуми, естери, лепила, съставна част на самолетно гориво (изопропил етер) и др.
1213	Епоксиди: <i>епихлорхидрин и др.</i>	Конюнктивит Ринофарингит Хроничен бронхит Бронхиална астма Алергичен контактен дерматит	H10.4 J31.1 J44.8 J45.– L23.0	* * 1 месец 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ).	При производството и употребата на епоксидни смоли, производство и употреба на бои. При разграждане на епоксидни смоли.
1214	Алдехиди: <i>формалдехид, ацеталдехид, глутаралдехид, диметилформамид и др.</i>	Конюнктивит Фарингит Хроничен бронхит Бронхиална астма Алергичен контактен дерматит	H10.4 J31.2 J44.8 J45.– L23.–	* * 1 месец 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ).	Производство и употреба на формалдехид, фенолформадехидни смоли и пластмаси в текстилната, кожарската, дървопреработващата и мебелната промишленост; лаборатории (анатомични, патоанатомични, балсамиране); при изгаряне на органични материали. Дейности, свързани с деполимеризация на фенолформалдехидни смоли и др.
1215	Кетони: <i>ацетон (диметилкетон), метилетилкетон, метилбутилкетон, метилпропилкетон, метиламилкетон, метилизобутилкетон, метилизоамилкетон, диизобутилкетон, етилбутилкетон, циклохексанон и др.</i>	Конюнктивит Ринофарингит Аносмия Фарингит Хроничен бронхит Полиневропатия (метилбутилкетон) Енцефалопатия (метилбутилкетон) Иритативен контактен дерматит	H10.4 J31.1 R43.0 J31.2 J44.8 G62.2 G92 L24.2	* * * * 1 месец 6 месеца 1 година 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за хроничен бронхит и органични неврологични прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Производство и употреба на кетони в органичен синтез, разтворители, изкуствени влакна, целулоид, козметични и почистващи продукти, експлозивни и др.
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1216	Карбоксилни киселини и техните анхидриди: <i>мравчена, оцетна, малеинова, метакрилова, акрилова, пропионова, оксалова, бензоена,</i>	Конюнктивит Аносмия Ринофарингит Иритативен контактен дерматит	H10.4 R43.0 J31.1 L24.2	* * * 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ).	В химическата промишленост за синтез и производство на други съединения (синтетични влакна, каучук, пластмаси, багила); в текстилната, керамичната, дървообработващата и друга промишленост.

	<i>янтарна и др.</i>	Алергичен контактен дерматит	L23.–	1 месец		
1217	Естери: <i>метилацетат, етилацетат, метилакрилат, метилметакрилат и др.</i>	Конюнктивит Ринофарингит Ларингит Бронхиална астма Токсична автономна невропатия Токсична церебралестения Токсичен хепатит Иритативен контактен дерматит Алергичен контактен дерматит	H10.4 J31.1 J37.0 J45.– G90.– F06.8 K71.– L24.2 L23.–	* * * 1 месец 6 месеца * 6 месеца 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за чернодробни и неврологични прояви - минимум 5 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ).	Употреба като разтвори, при производство на поливинилацетат и поливинилалкохол; пластмаси, полимерни смоли (полиметилметакрилат) и др.
1218	Нитрили: <i>акрилонитрил, ацетонитрил и др.</i>	Конюнктивит Кератит Атрофичен ринит Пареза на гласните връзки Веgetосъдова дистония Анемия Иритативен контактен дерматит Алергичен контактен дерматит Рак на белия дроб	H10.4 H16.– J31.0 J38.0 G90.8 D64.– L24.2 L23.– C34.–	* * * 6 месеца 1 месец 1 година 1 месец 1 месец 1 месец 40 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ).	Изходен продукт за синтеза на полиакрилонитрилни влакна, в производство на каучук, акриламид, акрилова киселина, бои, лекарства, фитингови тръби, в нефтохимическата и автомобилната индустрия и др. Дейности при изгаряне на полиакрилонитрилни пластмаси и влакна.
1219	Органични изоцианати: <i>метилизозианат, дифенилметилдизоцианат, толуендиизоцианат и др.</i>	Блефарокоњунктивит Ринофарингит Астматичен бронхит Бронхиална астма Хиперсензитивен пневмонит Алергичен контактен дерматит	H10.5 J31.1 J45.9 J45.– J68.– L23.–	1 месец * 1 година 1 месец 2 години 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 месеца. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ, антитета).	Всички дейности, свързани с производството и употребата на органични изоцианати (синтетични влакна, лепила, полиуретанови полировки и лакове, синтетична пяна и др.)
1220	Амини и аминопроизводни. Алифатни амини: <i>моноамини (метиламин, диметиламин, диетиламин, триметиламин),</i>	Конюнктивит Атрофичен ринофарингит Бронхиална астма	H10.4 J31.1 J45.–	* * 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни	Производство и употреба на алифатни амини и техни производни (изходен продукт в производството на багрила, синтетични смоли, цветни моливи, парфюмерийни продукти и др.)

	полиамини (диамин, етилендиамин, триамин, диетилентриамин), алканоламини (етаноламин, триетаноламин, диметилетаноламин), халогенни производни (хлорамин) и др.	Алергичен контактен дерматит	L23.–	1 месец	КАТ).	
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1221	Амини и аминопроизводни. Ароматни амини: анилин, аминофенол, 4-аминодифенил, толуидин, бензидин, 2-нафтиламин, фенилендиамин, нитроанилин, 4,4-диаминодифенилметан и др.	Конюнктивит Атрофичен ринофарингит Токсичен хепатит Алергичен контактен дерматит Бронхиална астма (фенилендиамин) Хемолитична анемия Рак на пикочния мехур (анилин, 2-нафтиламин, 4-аминодифенил, бензидин, о-толуидин)	H10.4 J31.1 K71.– L23.– J45.– D59.8 C67.–	* * 6 месеца 1 месец 1 месец 1 месец 40 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за неоплазми - минимум 5 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ).	Производство и употреба на ароматни амини и техни производни (изходен продукт в производството на багрила, синтетични смоли, цветни моливи, парфюмерийни продукти и др.)
1222	Ароматни нитропроизводни: нитробензен, нитротолуен, тринитротолуен (ТНТ), динитрофенол (ДНФ) и др.	Конюнктивит Токсична катаракта (ТНТ и ДНФ) Ринофарингит Токсична церебрастения Апластична анемия Токсичен хепатит Алергичен контактен дерматит Иритативен контактен дерматит Рак на кожата	H10.4 H26.8 J31.1 F06.8 D61.2 K71.– L23.– L24.– C44.–	* 1 година * * 3 години 6 месеца 1 месец 1 месец 30 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за неоплазмите - минимум 5 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ).	Употреба като разтворители, при производството на органични съединения, бои, багрила, експлозиви, козметични продукти, фармацевтични продукти, пластмаси, препарати за растителна защита (хербициди) и др.
1223	Органични съединения на калая	Конюнктивит Кератит Анемия Токсична церебрастения Токсичен хепатит Нефропатия	H10.4 H16.– D64.2 F06.8 K71.– N14.4	* * 1 година * 6 месеца 1 година	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за чернодробни и бъбречни прояви - минимум 5 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс.	Получаване и употреба на синтетичен каучук, инсектициди, антисептични материали за дървесина и текстил, в химическата, текстилната, дървообработвателната промишленост, селското стопанство и др.

		Иритативен контактен дерматит Фоликулит	L24.– L73.–	1 месец 6 месеца		
1224	Органични съединения на оловото: <i>тетраетилово, тетраметилово и др.</i>	Конюнктивит Токсична церебрастения Вегетосъдова дистония (парасимпатикотония) Токсична енцефалопатия (психоорганичен синдром) Токсичен хепатит Нефропатия	H10.4 F06.8 G90.8 G92 K71.– N14.4	* * 1 месец 3 години 6 месеца 1 година	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (олово в биологични течности).	Химическа и нефтохимическа промишленост, производство и употреба на етилиран бензин (изпитания и ремонт на двигатели, обслужване на нефтобази и автогаражи); употреба като антибактерицидно и инсектицидно средство и др.
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
1225	Органични съединения на живака	Конюнктивит Блефарит Гингивит Стоматит Фарингит Анемия Токсична церебрастения Токсична енцефалопатия (психоорганичен синдром, психози) Алергичен контактен дерматит	H10.4 H01.0 K05.1 K12.1 J31.2 D64.2 F06.8 G92 L23.–	* * * * * 1 година * 3 години 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (живак в биологични течности).	Производство и употреба на живачно-органични съединения, като фунгициди и бактерицидни средства за запазване на пластмаси, текстил и дървесина и др.

* Не се допуска обсъждане на професионален характер след прекратяване въздействието на вредния професионален фактор.

2. ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ, ПРИЧИНЕНИ ОТ ФИЗИЧЕСКИ ФАКТОРИ

2.1. Професионални болести, причинени от шум

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
2101	Шум (<i>постоянен, променлив, хидродинамичен</i>)	Неврит на двата слухови нерва (слухова загуба над 35 dB) Практическа глухота (звукосприемна загуба на слуха 65-90 dB); Глухота (загуба на слуха над 91 dB)	H93.3 H83.3	1 година 1 година	1. Доказано професионално въздействие на наднормен шум - минимум 5 години, за случаите на особено интензивен шум (над 100 dB/A) - минимум 6 месеца. 2. Тонална прагова аудиометрия при по-добре чуващото ухо, изчислена при честота от 500, 1000, 2000 и 4000 Hz; средната загуба е средното аритметично, изчислено от загубите, наблюдавани при 500, 1000, 2000 и 4000 Hz, като коефициентите за изчисление са съответно 2, 4, 3 и 1.	Всички дейности, свързани с експозиция на наднормени звукови натоварвания, например работа в работилници за котли и казани; изчукване, огъване и шамповане на метали; работа с тъкачни станове и совалки; шамповане на плат; работа с пневматичен чук и бормашина; в машинно отделение на кораби; с ротативни машини в графичната индустрия; на поточна линия за пълнене (на бутилки, бъчви и др.) в хранителната промишленост; използване или унищожаване на муниции или военни експлозиви; работа в строителството, извършвана с шумни машини (булдозери, ескаватори, механични лопати и др.); настройване, изпробване и използване на мотори с вътрешно горене, реактивна тяга и реактори (минимален период на излагане - 30 дни); дискотеки и др.

--	--	--	--	--	--	--

2.2. Професионални болести, причинени от вибрации

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
2201	Локални вибрации (<i>вибрации, предавани по ръката</i>)	<p>Дистални артериални и микроциркулаторни нарушения в горните крайници</p> <p>Синдром на Рейно</p> <p>Вегетативни разстройства на горните крайници</p> <p>Полиневропатия на горни крайници</p> <p>Компресионна невропатия на p. medianus в китката (синдром на карпалния канал)</p> <p>Компресионна невропатия на p. ulnaris на нивото на лакътя (синдром на кубиталния канал) или на нивото на китката (синдром на Гийон)</p> <p>Други компресионни невропатии на горни крайници</p> <p>Кубитална остеоартроза</p> <p>Омартроза</p> <p>Остеонекроза на os lunatum</p> <p>Остеонекроза на os scaphoideum</p> <p>Увреждане на рамото</p> <p>Медиален епикондилит</p> <p>Латерален епикондилит</p> <p>Увреждане на меките тъкани на горните крайници</p>	<p>I79.8</p> <p>I73.0</p> <p>G90.8</p> <p>G62.8</p> <p>G56.0</p> <p>G56.2</p> <p>G56.8</p> <p>M19.2</p> <p>M19.2</p> <p>M93.1</p> <p>M87.8</p> <p>M75.–</p> <p>M77.0</p> <p>M77.1</p> <p>M70.–</p>	<p>1 година</p> <p>3 години</p> <p>1 година</p> <p>1 година</p> <p>2 години</p> <p>2 години</p> <p>2 години</p> <p>3 години</p> <p>3 години</p> <p>3 години</p> <p>3 години</p> <p>1 година</p> <p>1 година</p> <p>1 година</p> <p>1 година</p>	<p>1. Доказано професионално въздействие - минимум 5 години с отчитане наличието на синергично действащи фактори.</p> <p>2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (капиляроскопия, дистална доплерова диагностика, термисторна термометрия, студов тест, палестезиометрия, ЕМГ, ренгенография, динамометрия и др.).</p>	<p>Работа с механични ръчни инструменти и машини, генериращи вибрации (пневматични чукове, моторни триони, ударно-пробивни инструменти, шмиргели, шлайф-машини, металорежещи и дървообработващи машини и др.)</p>

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
2202	Общи вибрации (<i>въздействащи върху цялото човешко тяло</i>)	<p>Увреждане на междупрешленните дискове (лумбален и лумбо-сакрален отдел) с радикулопатия</p> <p>Кубитална артроза</p> <p>Хумероскапуларен периартрит</p> <p>Медиален (улнарен) епикондилит</p> <p>Латерален (радиален) епикондилит</p> <p>Стенозиращ тендовагинит на флексорите на пръстите (“щракащ пръст”)</p> <p>Стенозиращ теносиновит на на палеца (Болест на de Quervain)</p> <p>Хроничен крепитиращ синовит на ръката и китката (тендовагинит)</p> <p>Други увреждания на меките тъкани (миотендиноза на предмишниците)</p> <p>Хронична болка в кръста</p> <p>Лумбална или лумбо-сакрална недискогенна радикулопатия</p> <p>Разстройства на вегетативната нервна система</p> <p>Полиневропатия на горните или долните крайници</p>	<p>M51.1</p> <p>M19.2</p> <p>M75.0</p> <p>M77.0</p> <p>M77.1</p> <p>M65.3</p> <p>M65.4</p> <p>M70.0</p> <p>M70.8</p> <p>M54.8</p> <p>M54.1</p> <p>G90.8</p> <p>G62.8</p>	<p>1 година</p> <p>1 година</p> <p>1 година</p> <p>6 месеца</p> <p>6 месеца</p> <p>3 месеца</p> <p>3 месеца</p> <p>3 месеца</p> <p>6 месеца</p> <p>1 година</p> <p>1 година</p> <p>1 година</p> <p>1 година</p>	<p>1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 години с отчитане наличието на синергично действащи фактори.</p> <p>2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (дистална доплерова диагностика, палестезиометрия, ЕМГ, ЕЕГ, аудиометрия, отоневрологични изследвания, образна диагностика и др.).</p>	<p>Добив на въглища и руди, строителство, транспорт, селско стопанство и др. (работещи с тежкотоварни машини и превозни средства - булдозери, трактори, багери, локомотиви, комбайни, самосвали, товарачни и земекопачни машини и др.)</p>

	Слухово-вестибуларни нарушения	H81.3 H81.4 H83.3	1 година	
	Хипоталамусен синдром	G90.8	1 година	

2.3. Професионални болести, причинени от атмосферното налягане

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
2301	Повишено атмосферно налягане	Миалгии	M79.1	6 месеца	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за остеонекроза - минимум 3 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (рентгенографии, аудиометрия, отоневрологични изследвания; ЕЕГ и др.).	Всяки дейности, извършвани в среда с повишено атмосферно налягане (работа със скафандри и в подводни пневматични камери, работа на гмуркачи и др.)
		Невралгии	M79.2	6 месеца		
		Остеонекроза (най-често в областта на рамото, хълбока или коляното)	M87.8	20 години		
		Платиспондилния (костни инфаркти на долните гръдни прешлени)	M48.5	6 месеца		
		Вестибулопатия	H81.8	6 месеца		
		Субакутен или хроничен среден отит до степен на необратим хипакузис	H65.4	6 месеца		
		Енцефаломиелоаеропатии	G96.8	6 месеца		
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
2302	Понижено атмосферно налягане	Церебрастенен синдром	F45.3	6 месеца	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (пълна кръвна картина, ЕКГ, ЕЕГ, психологично изследване, отоневрологично изследване и др.)	Всяки дейности, извършвани в среда с понижено атмосферно налягане (авиоперсонал, работа във високопланински обекти - метеорологични станции, хижи, спасителни служби и др.)
		Когнитивни нарушения	F06.7	6 месеца		
		Вестибулопатия	H81.8	6 месеца		
		Тахипнея, диспнея	R06.0	6 месеца		
		Тахикардия	R00.0	6 месеца		
		Сърдечни аритмии	R00.8	6 месеца		
		Вторична полицитемия	D75.1	6 месеца		

2.4. Професионални болести, причинени от неблагоприятен микроклимат

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
2401	Прегряващ микроклимат	Мускулни крампи	R25.2	3 месеца	1. Доказано професионално	Системна работа в условия на прегряващ микроклимат

		Профузни изпотявания Олигурия Хлорурия (равна или под 5 г/л) Ранна атеросклероза Ишемична болест на сърцето	R61.1 R34 R39.8 I70.– I20.–	3 месеца 3 месеца 3 месеца 5 години 5 години	въздействие при прегряващ микроклимат - минимум 6 години, за сърдечно-съдови прояви - минимум 10 години и възраст до 40 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (изследване на урина, липидна обмяна, ЕКГ, електролити в кръвта, диуреза, хлориди в урината и др.)	(пещари, леяри, стъклодухачи, ковачи, термисти и др.)
2402	Преохладящ микроклимат	Дистална и акрална автономна невропатия Микроангиопатия на кожата, предимно на дисталните артерии на крайниците (студов васкулит) Невертеброгенни радикулопатии (цервикални, лумбални, лумбо-сакрални)	G90.8 I73.8 M54.1	1 година 3 години 3 месеца	1. Доказано професионално въздействие при прехладящ микроклимат - минимум 5 години (10 години при сезонна работа), за студовия васкулит - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (капиляроскопия, доплерова диагностика, ЕМГ, образна диагностика и др.)	Системна работа в условия на преохладящ микроклимат (хладилни помещения, дърводобив, риболов и др.)

2.5. Професионални болести, причинени от нейонизирани лъчения

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
2501	Ултравиолетови лъчения (УВЛ)	Хронична електроофталмия (конюнктивит, блефароконюнктивит) Катаракта Дерматит с хиперпигментация на кожата Меланом на кожата	H10.4 H10.5 H26.8 L57.8 C43.–	1 месец 3 месеца 1 месец 20 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 3 години. 2. Диапазон на УВЛ - за катаракта - УВ-А, за кожен меланом - УВ-Б.	Извършване на системни дейности с източници на УВЛ (електрожени, металургични пещи, конвертори, медицинска апаратура за кварцово облъчване и др.)
2502	Инфрочервени лъчения (ИЧЛ)	Катаракта (двустранно задно-субкапсуларно помътняване на лещата с намалено зрение)	H26.8	3 месеца	1. Доказано професионално въздействие - минимум 5 години. 2. Диапазон на ИЧЛ - А и Б.	Извършване на системни дейности с източници на ИЧЛ (силноагрегати повърхности до червено, разтопен метал, стъкло и др.)

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
2503	Електромагнитни полета (ЕМП)	Катаракта Артериална хипертония Ишемична болест на сърцето Левкемия Неоплазми на централната нервна система	H26.8 I15.8 (I20 - I25) C95.1 C71.–	1 година 1 година 1 година 20 години 20 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години. 2. Установяване на сърдечно-съдовите прояви - възраст до 40 години и липса на други рискови фактори. 3. Характеристика на ЕМП - свръхнисочестотни (1 Hz - 300 Hz), радиочестотни (300Hz - 300MHz), микровълнови.	Извършване на системни дейности с източници на на ЕМП (индукционно нагряване при термична обработка на метали и детайли в машиностроенето, диелектрично нагряване в производството на пластмаси, мебелната и дървообработващата промишленост, поддръжка на радиочестотни генератори, работа в телевизионни и радиорелейни станции, ВЧ - телефонни централи, физиотерапевтични кабинети, радионавигация, радиолокация, радиопредаване и др.)
2504	Лазерни лъчения	Макулопатия с намалено зрение (индиректна лазерна травма) Меланом на кожата	H35.3 C43.–	1 година 20 години	Доказано професионално въздействие - минимум 5 години.	Извършване на системни дейности с източници на лазерни лъчения.

2.6. Професионални болести, причинени от йонизиращи лъчения

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
2601	Йонизиращи лъчения (<i>гама лъчи, рентгенови лъчи, йонизиращи частици</i>)	Радиационна катаракта Анемия (хипо или апластична) Левкопения Тромбоцитопения Хеморагична диатеза Хроничен радиационен дерматит	H26.8 D61.2 D70.– D69.5 D69.8 L58.1	5 години 3 години 1 година 1 година 1 година 10 години	1. Доказано професионално въздействие с проява в зависимост от величината на ефективната доза в таргетния орган. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (кръвна картина, образна диагностика, биопсия и др.).	Всички дейности, свързани с източници на йонизиращи лъчения, в т. ч. радиоактивни вещества от естествен или изкуствен произход (добив и обработка на радиоактивни руди, производство и работа с радиоактивни вещества (изотопи), производство и приложение на радиофармацевтични препарати, нуклеарна медицина, експериментални ядрени реактори, поддръжка и работа

	Хронични лезии на лигавиците	L59.–	5 години	с апарати за радиотерапия и рентгенова диагностика, гамадефектоскопия, атомна енергетика и др.)
	Радиационна костна некроза	M87.3	10 години	
	Имунодефицитни състояния	(D80–D89)	2 години	
	Рак на кожата	C44.–	20 години	
	Остеосарком	(C40 - C41)	20 години	
	Рак на белия дроб (инхалаторен)	C34.–	20 години	
	Злокачествени новообразувания на таргетния орган	(C00 - C97)	20 години	
	Левкоза	(C91 - C95)	10 години	

3. ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ, ПРИЧИНЕНИ ОТ БИОЛОГИЧНИ АГЕНТИ

3.1. Професионални болести, причинени от бактерии

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
3101	<i>Mycobacterium tuberculosis</i> и <i>Mycobacterium bovis</i>	Туберкулоза (дихателни органи, нервна система и други органи)	(A15 - A19)	6 месеца	1. Доказан професионален контакт. 2. Параклинични изследвания (проба Манту (туберкулинов тест), рентгенография, хрчка за БК).	Дейности, свързани с контакт с животни, носители на бацила на туберкулозата; манипулации на биологични продукти и отпадъци от животински произход (ветеринарно-медицински кабинети, кланици, предприятия за преработка и консервиране на месо и месни продукти, екарисажи и др.). Дейности, свързани с лечение и медицински грижи на туберкулозно болни лица (бактериологични лаборатории, лечебни заведения, санаториуми и др.)
3102	<i>Brucella</i>	Бруцелоза (Болест на Банг)	A23.–	2 месеца (остра форма) 1 година (хронична форма)	1. Доказан професионален контакт. 2. Параклинични изследвания (КАП с бруцелин, изолиране на бруцели от биологични течности)	Дейности в кланици, предприятия за преработка и консервиране на месо и месни продукти; мандри. Дейности при отглеждане на кози, говеда, овце и прасета и контакт с техни екскременти и продукти от аборти. Дейности в лаборатории, ветеринарномедицински кабинети. Ремонт и поддръжка на канализация и др.

3103	<i>Bacillus anthracis</i>	Антракс (кожна форма, белодробна форма, стомашно-чревна форма)	A22.–	1 месец	1. Доказан професионален контакт или ухапване от синя муха. 2. Параклинични изследвания (изолиране на бацила от биологични течности)	Всички дейности, при които има контакт със заразени животни. Дейности при обработка на кожи.
3104	<i>Clostridium tetani</i>	Тетанус	A35	1 месец	Доказан професионален риск.	Дейности в строителството, селското, горското стопанство и др.
3105	<i>Salmonella</i>	Салмонелоза	A02.–	1 месец	1. Доказан професионален контакт. 2. Параклинични изследвания (изолиране на причинителя от фекалии).	Дейности при отглеждане и търговия с животни и птици, производство и търговия на фуражни протеинови брашна. Дейности, свързани лечение и медицински грижи на заразени лица (бактериологични лаборатории, лечебни заведения и др.). Ремонт и поддръжка на канализация и др.
3106	<i>Pseudomonas mallei</i>	Сап	A24	1 месец (остра форма) 1 година (хронична форма)	1. Доказан професионален контакт. 2. Параклинични изследвания (микробиологични и серологични)	Дейности в животновъдството, ветеринарната практика, кланици и др.
3107	<i>Francisella tularensis</i>	Туларемия	A21.–	1 месец	1. Доказан професионален контакт. 2. Параклинични изследвания (серологични проби, КАП с туларин).	Дейности в животновъдството, ловното и горското стопанство, обработка на кожи и др. Работа в дератизатори, зоомагазини и др.
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
3108	<i>Rickettsia (Coxiella burnetti)</i>	Ку-треска	A78	1 месец (остра форма) 1 година (хронична форма)	1. Доказан професионален контакт. 2. Параклинични изследвания (серологични проби).	Дейности в селското стопанство, лаборатории (производство на ваксини), ветеринарна практика и др.

3.2. Професионални болести, причинени от вируси

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
-----	-------------------------------------	--------------------------------------	--------	-----------------	-----------------------	-------------------------------------

3201	Вирус на хепатит А	Остър вирусен хепатит А	В15.–	2 месеца	1. Доказан професионален контакт. 2. Параклинични изследвания (ASAT, ALAT, GGT, AF, директен и индиректен билирубин, трансaminaзна активност).	Ремонт и поддръжка на канализация. Работа в големи колективи (казарми, училища, детски градини) при епидемиологична обстановка. Работа в здравеопазването и др.
3202	Вирус на хепатит В	Остър вирусен хепатит В Хроничен вирусен хепатит В Късни последици от вирусен хепатит В	В16.– В18.– В94.2	6 месеца 2 години 15 години	1. Доказан професионален контакт. 2. Параклинични изследвания (ASAT, ALAT, GGT, AF, директен и индиректен билирубин, трансaminaзна активност, ранен маркер - Анти-НВс-IgM).	Всички дейности по събиране, манипулиране и използване на човешка кръв и нейните деривати. Работа по поддържането, измиването и стерилизацията на материали и съоръжения, които включват контакт с вируса.
3203	Вирус на хепатит С	Остър вирусен хепатит С Хроничен вирусен хепатит С Късни последици от вирусен хепатит С (хепатоцелуларен карцином)	В17.1 В18.2 В94.2	6 месеца 20 години 30 години	1. Доказан професионален контакт. 2. Параклинични изследвания (анти HCV анти тяло).	
3204	Рабиес вирус	Бяс	А82.–	6 месеца	Доказан професионален контакт.	Дейности в селското, ловното и горското стопанство, ветеринарна практика. Работа в лаборатории, зоомагазини, зоопаркове, вивариуми и др.

3.3. Професионални болести, причинени от паразити

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
3301	<i>Ankylostoma duodenale</i>	Анкилостомиаза (анкилостомидоза)	В76.8	3 месеца	1. Доказан професионален контакт. 2. Параклинични изследвания (хелминти във фекални проби).	Всички дейности, извършвани в мини, тунели, канализации, галерии и гробища. Работа в паразитологични лаборатории и др.

3.4. Професионални болести, причинени от гъбички

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности

3401	<i>Aspergillus clavatus</i>	Хиперсензитивен пневмонит тип "Бял дроб при работещи с малц",	J67.4	1 година	1. Доказан професионален контакт - минимум 1 година. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД, специфични антители, КАТ).	В производството на бира, уиски и други продукти, където се употребява малц.
3402	<i>Micrpora faeni, Thermoactinomyces vulgaris</i>	Хиперсензитивен пневмонит тип "Бял дроб на обработващи гъби"	J67.5	1 година	1. Доказан професионален контакт - минимум 1 година. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД, специфични антители, КАТ).	Дейности при отглеждане и продажби на гъби (работа с компост).
3403	<i>Penicillium roqeforti u Penicillium casei</i>	Хиперсензитивен пневмонит тип "Бял дроб при сиренари"	J67.8	1 година	1. Доказан професионален контакт - минимум 1 година. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД, специфични антители, КАТ).	Дейности при производство и съхранение на сирене.

3.5. Професионални болести, причинени от растения и продукти от растителен произход

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
3501	Прах от бор, ела, смърч и други меки дървесни видове	Алергична бронхиална астма Хроничен бронхит	J45.0 J44.–	1 година 1 година	1. Доказано професионално въздействие - за астма - минимум 2 месеца, за бронхит - минимум 10 години. 2. Параклинични изследвания (КАТ, инхалаторни провокационни тестове, ФИД, белодробна рентгенография).	Дейности при дърбодобив, производство на дървен материал, производство на мебели от бор, ела, смърч и други меки дървесни видове.
3502	Прах от бук, дъб и други твърди дървесни видове	Алергична бронхиална астма Хроничен бронхит Хиперсензитивен пневмонит тип "Болест на буковите стърготини" Рак на околоносните кухини и синусите	J45.0 J44.– J67.8 C31.–	1 година 1 година 1 година 20 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години, за астма - минимум 2 месеца, за пневмонит - минимум 1 година. 2. Параклинични изследвания (КАТ, инхалаторни провокационни тестове, ФИД, белодробна рентгенография).	Дейности при дърбодобив, производство на дървен материал, производство на мебели от бук, дъб и други твърди дървесни видове.
3503	Прах от корк	Субероза ("Болест на обработващия корк")	J67.3	1 година	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД, КАТ).	Дейности при обработка на корк.

3504	Прах от сено, слама, зърно и др.	Хиперсензитивен пневмонит тип "Фермерски бял дроб"	J67.0	1 година	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД, КАТ).	Дейности в селското и ловното стопанство.
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
3505	Прах от кафе и чай	Хиперсензитивен пневмонит тип "Бял дроб при мелачи на кафе" Алергична бронхиална астма Хроничен бронхит	J67.8 J45.0 J44.–	1 година 1 година 1 година	1. Доказано професионално въздействие за астма - 2 месеца, за пневмонит - минимум 1 година, за бронхит - минимум 10 години. 2. Параклинични изследвания (КАТ, инхалаторни провокационни тестове, ФИД, белодробна рентгенография).	Дейности при преработка на кафе и чай (изпичане, смилане, пакетиране и др.).
3506	Прах от брашно (<i>Sitophilus ranarius</i>)	Алергична бронхиална астма Хроничен бронхит Рак на околоносните кухини и синусите	J45.0 J44.– C31.–	1 година 1 година 20 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години, за астма - минимум 2 месеца. 2. Параклинични изследвания (КАТ, инхалаторни провокационни тестове, ФИД, белодробна рентгенография, специфични антитела в серум).	Дейности при производство на брашно, фуражи, хляб, хлебни изделия и др.
3507	Прах от памук, лен, коноп	Бисиноза (Канабиоза) Хроничен бронхит Бронхиална астма	J66.– J44.– J45.–	5 години 1 година 1 година	1. Доказано професионално въздействие за бисиноза - минимум 5 години, за бронхит - минимум 10 години, за астма - минимум 2 месеца 2. Параклинични изследвания (ФИД, белодробна рентгенография, КАТ, инхалаторни провокационни тестове).	Дейности при отглеждане и преработка на памук, лен, коноп и др.
3508	Прах от тютюн	Алергична бронхиална астма Хроничен бронхит	J45.0 J44.–	1 година 1 година	1. Доказано професионално въздействие за бронхит - минимум 10 години, за астма - минимум 2 месеца. 2. Параклинични изследвания (ФИД, белодробна рентгенография, КАТ, инхалаторни провокационни тестове).	Дейности при първична (сушене, балиране и др.) и вторична (производство на цигари и други тютюневи изделия) обработка на тютюн.

3.6. Професионални болести, причинени от животни и продукти от животински произход

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
3601	Прах от кожа с косми	Алергична бронхиална астма Хиперсензитивен пневмонит	J45.0 J67.8	1 година 1 година	1. Доказано професионално въздействие за астма - минимум 2 месеца, за пневмонит - минимум 1 година. 2. Параклинични изследвания (КАТ, инхалаторни провокационни тестове, ФИД, белодробна рентгенография).	Дейности при контакт с животни (животновъдство, вивариуми, зоопаркове, кланици). Дейности при обработка на кожи с косъм, производство на обувки и други кожени изделия.
3602	Прах от вълна	Алергична бронхиална астма Хроничен бронхит Рак на околоносните кухини и синусите	J45.0 J44.– С31.–	1 година 1 година 20 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години, за астма - минимум 2 месеца. 2. Параклинични изследвания (КАТ, инхалаторни провокационни тестове, ФИД, рентгенография).	Дейности при отглеждане на вълнодайни животни. Дейности при първична и вторична преработка на вълна (вълненотекстилната промишленост, плетене на вълнени изделия и др.)
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
3603	Прах от пух, перушина, екскременти от птици	Алергична бронхиална астма Хиперсензитивен пневмонит тип "Болест на птицевъдците и гълъбарите"	J45.0 J67.2	1 година 1 година	1. Доказано професионално въздействие за астма - минимум 2 месеца, за пневмонит - минимум 1 година. 2. Параклинични изследвания (КАТ, инхалаторни провокационни тестове, ФИД, белодробна рентгенография).	Дейности, свързани с производствената експозиция на пух, пера, екскременти и протеини от птици (птицевъдство, зоопаркове, кланици и др.)
3604	Рибно брашно	Хиперсензитивен пневмонит тип "Бял дроб на работника при добив на рибно брашно"	J67.8	1 година	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД).	Дейности при производство на рибно брашно.

4. ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ, ПРИЧИНЕНИ ОТ БИОМЕХАНИЧНИ ФАКТОРИ (ФАКТОРИ НА РАБОТНИЯ ПРОЦЕС)

4.1. Професионални болести, причинени от статично физическо усилие и динамична физическа работа

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности	
4101	Физическо натоварване (<i>ръчна работа с тежести, двигателно-монотонна работа, работа с голяма скорост, работна поза и др.</i>)	Увреждания на рамото (раменен периартрит, субакромиален бурсит, субделтоиден бурсит и др.)	M75.–	6 месеца	1. Доказана системна ръчна работа с тежести (вдигане, носене, бутане или дърпане на тежки товари); монотонни движения в раменния пояс; принудителна работна поза (системна работа с вдигнати над нивото на раменете горни крайници) - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (образна диагностика, алтернираща динамометрия).	Ръчни дейности и операции, свързани с тежък физически труд (товаро-разтоварачи, изкопчии, докери и др.), осъществявани в строителството, транспорта, мини, карниери, кланици, екарисажи, складиране и разпространение на промишлени и други изделия, събиране на битови и промишлени отпадъци и др.	
		Синдром рамо-ръка	M89.0	1 година			
		Олекранен бурсит	M70.2	5 месеца	1. Доказана системна работна поза с опора и/или натиск върху лакътя - минимум 3 години. 2. Параклинични изследвания (образна диагностика).		Различни видове дейности, свързани с подпиране или натиск на лактите.
		Медиален (улнарен) епикондилит	M77.0	6 месеца	1. Доказана системна работа, свързана с повтарящи се движения на флексия или екстензия на ръката към предмишницата или движения на супинация и пронация; тежък физически труд със системно ангажиране на лакътната става - минимум 3 години. 2. Параклинични изследвания (алтернираща динамометрия, образна диагностика).		Различни видове дейности, свързани с активно ангажиране на лакътната става (изкопчии, тенисисти, ковачи, транжори, каменоделци, дърводелци, обушари, селскостопански работници и др.).
		Латерален (радиален) епикондилит	M77.1	6 месеца			
Стенозиращ тендовагинит на флексорите на пръстите (“щракащ пръст”)	M65.3	3 месеца	1. Доказана ръчна работа с тежести; продължително пренапрежение (постоянна флексия и екстензия на една и съща мускулна група, свръхнатоварване на обвивките на сухожилието, сухожилните капсули, сухожилните или мускулните връзки); системно външно триене и/или натиск върху китка, длани, пръсти; монотонни движения в китката - минимум 3 години. 2. Параклинични изследвания (образна диагностика, алтернираща динамометрия).	Работни ръчни операции, свързани с вдигане и поддържане на материали (копаене, косене, изчукване, каменоделство, шмиргеловане, боядисване, пилене, бичене, полиране и др.).			
Стенозиращ теносиновит на на палеца (Болест на de Quervain)	M65.4	3 месеца					
Хроничен крепитиращ синовит на ръката и китката (тендовагинит)	M70.0	3 месеца					
Други увреждания на меките тъкани (миотендиноза на предмишницата)	M70.8	6 месеца					

		Пре- или инфрапателарен бурсит	M70.4	5 месеца	1. Доказана системна работна поза на колене или в клекнало положение - минимум 3 години. 2. Параклинични изследвания (образна диагностика).	Различни видове дейности, изискващи работа на колене или в клекнало положение (паркетаджии, павьори, фаянсаджии, мозайкаджии, водопроводчици, селскостопански работници, миньори и др.).
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
		Менископатия (лезия на менискуите, включително с характер на дегенеративни изменения на менискуса и техните усложнения – фисура, руптура)	M23.3	6 месеца	1. Доказана системна работа на колене или в клекнало положение (особено в тесни пространства и със системен натиск върху интраставния хрущял на коляното); с усилия или носене на тежести в клекнало положение - минимум 3 години. 2. Параклинични изследвания (образна диагностика).	Различни видове дейности, изискващи работа на колене или в клекнало положение (паркетаджии, павьори, фаянсаджии, мозайкаджии, водопроводчици, товаро-разтоварачи, миньори и др.)
		Тендинит на пателата Тендинит на m.quadriceps femoris и/или m.sartorius	M76.5 M77.8	1 месец 1 месец	1. Доказана системна работа, свързана с продължителни и повтарящи се усиленни движения на флексия и/или екстензия на коляното; системен натиск върху коленете при продължителна работа в клекнало положение или на колене - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (образна диагностика).	Различни видове дейности, свързани с продължителни и повтарящи се усиленни движения на флексия и/или екстензия на коляното; системен натиск върху коленете при продължителна работа в клекнало положение или на колене.
		Тендинит на ахилото сухожилие	M76.6	1 месец	1. Доказана системна работа, свързана с продължително усилие за поддържане на стоеж на пръсти - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (образна диагностика).	Дейности, включващи системни усилия в положение на пръсти (балетисти, циркови артисти, гимнастици, тъкачки и др.)
		Цервикална спондилоза с радикулопатии, радикулоневропатии, плексопатии Цервикална остеохондроза с радикулопатии, радикулоневропатии, плексопатии	M47.2 M50.1	1 година 1 година	1. Доказана системна работа, свързана с наведена работна поза; тежък физически труд или повтарящи се монотонни движения със статично натоварване, ангажиращи шийно-раменната област - минимум 8 години.	Различни видове дейности, ангажиращи шийно-раменната област (бобиньори, заварчици, шивачи, сортировачи, саяджии, компютърни оператори, декоратори, товаро-разтоварачи, докери, работници на конвейър, селскостопански работници и др.)

		Цервикални невертеброгенни радикулопатии, радикулоневропатии, плексопатии (цервикобрахиални)	M54.1	1 година	2. Параклинични изследвания (образна диагностика, ЕМГ).	
		Цервикалгия (хронична болка в шийно-раменна област)	M54.2	1 година		
		Компресионна невропатия на n.medianus в китката (синдром на карпалния канал)	G56.0	1 година	1. Доказана системна работа, свързана с пренапрежение; продължителен натиск; многобройни, бързи и стереотипни движения; принудителна работна поза в зоната на засегнатия нерв - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (ЕМГ, образна диагностика и др.).	Различни видове работа с ръчни инструменти и дейности, засягащи зоната на съответния нерв (книговезци, тъкачи, машинописци, кроячи, каменоделци, ковачи, мозайкаджии, пресьори, водопроводчици, пакретаджии, миньори, товаро-разтоварачи, транжори, доячи и др.).
		Компресионна невропатия на n.ulnaris на нивото на лакътя (синдром на кубиталния канал) или на нивото на китката (синдром на Гийон)	G56.2	1 година		
		Други компресионни невропатии на горни крайници	G56.8	1 година		
		Компресионна невропатия на n.ischiadicus в областта на задколянната ямка	G57.0	6 месеца		
		Компресионна невропатия на n.fibularis	G57.3	6 месеца		
		Компресионна невропатия на n.tibialis	G57.4	6 месеца		
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
		Увреждане на междупрешлените дискове (лумбален или лумбо-сакрален отдел) с радикулопатия	M51.1	1 година	1. Доказана системна ръчна работа, изискваща вдигане или носене на тежки товари; поддържане на тежки товари - минимум 8 години. 2. Параклинични изследвания (ЕМГ, образна диагностика и др.).	Товаро-разтоварни и други дейности, свързани с тежък физически труд (добив на руда, добив на въглища, дърводобив, строителство, събиране на битови и промишлени отпадъци).
		Лумбални или лумбо-сакрални невертеброгенни радикулопатии	M54.1	1 година		
		Хронична болка в кръста (лумбалгия)	M54.5	1 година	Доказана системна работа, свързана с наведена или друга принудителна работна поза; вдигане, носене или поддържане на товари, ангажираща лумбо-сакралния отдел - минимум 10 години.	Дейности, включващи системни усилия в лумбо-сакралния отдел (медицински и социални грижи за възрастни хора и инвалиди и лежещо болни).
		Кубитална остеоартроза	M19.2	1 година	1. Доказана системна ръчна работа с тежести (особено с бутане, тласкане); повтарящи се преки удари или удари, предавани на дланта от машини и инструменти - минимум 8 години. 2. Параклинични изследвания (рентгенография, алтернираща динамометрия).	Дейности, включващи натиск, удари и противоудари (каменоделци, ковачи, ръчни пресьори, миньори, товаро-разтоварачи, земекопачи и др.).
		Омартроза	M19.2	1 година		
		Гонартроза	M17.4	1 година		
		Остеонекроза на os scaphoideum	M87.8	1 година		
		Остеонекроза на os lunatum (Болест на Kienböck)	M93.1	1 година		

	Варикозни вени на долни крайници	I83.–	3 години	Доказана системна статична правостояща работа - минимум 10 години.	Дейности, свързани с продължителна статична правостояща работна поза (фризьори, хирурзи и операционен екип, готвачи и др.).
	Вегетативна (автономна) полиневропатия (невропатия) на горните крайници	G90.8	1 година	1. Доказана системна ръчна работа с бързи, чести, малообемни и стереотипни движения предимно на пръстите и китките - минимум 6 години. 2. Параклинични изследвания (капилярскопия, кожна термометрия, студова проба, доплерова диагностика на горни крайници, ЕМГ, алтернираща динамометрия).	Текстилна промишленост (климарки, тъкачки, предачки, шпулачки, бобиньорки, плетачки, шивачки), животновъдство (ръчни доячи), книговецци, полировъчни дейности, работа на конвейр, телетипна и компютърни операции и др.
	Фокална дистония (напр. "графоспазъм", "педална болест" и др.)	F48.8	1 година	1. Доказана системна ръчна работа с бързи, повтарящи се движения на пръсти, ръка, стъпало или крайник, системна микроскопия в условия на нервно-психично напрежение - минимум 6 години. 2. Параклинични изследвания (ЕМГ).	Дейности, свързани с интензивно писане на ръка, на машина или др. (счетоводители, стенографи, работещи с компютър, машинописци, музиканти, телеграфисти, гравьори, часовникари, шофьори и др.).

4.2. Професионални болести, причинени от пренапрежение

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
4201	Пренапрежение на говорния апарат	Дисфония Афония Възли на гласните връзки ("певчески възли", "учителски възли")	R49.0 R49.1 J38.2	* 1 година 1 година	1. Доказана работа в условията на системно пренапрежение (усилие) на гласните връзки - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (ларингоскопия, ларингостробоскопия).	Дейности, изискващи гласово усилие (учители, актьори, певци, спортни коментатори, телефонисти и др.).
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
4202	Пренапрежение на зрителния анализатор	Прогресиращо късогледство при непроменена зрителна острота за близо Мускулна астенопатия Спазъм на акомодацията ("лятащи мухи")	H54.– H53.1 H53.8	1 година 1 година 1 година	1. Доказана системна работа, изискваща непрекъсната фиксация на дребни обекти от близко разстояние - минимум 3 години. 2. Параклинични изследвания (определяне на зрителна острота; офталмоскопия).	Дейности в полиграфичната и текстилната промишленост, микроскописти, чертожници, бижутери, часовникари, работещи на видеодисплеи и др.

* Не се допуска обсъждане на професионален характер след прекратяване въздействието на вредния професионален фактор.

5. ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ, ПРИЧИНЕНИ ОТ ДРУГИ ФАКТОРИ, МАТЕРИАЛИ И ПРОДУКТИ

5.1. Професионални болести, причинени от минерални прахове и влакна

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
5101	Свободен кристален силициев диоксид (<i>кварц</i>)	Силикоза (белодробна фиброза) със или без усложнения: <i>белодробен емфизем, хроничен бронхит, респираторна недостатъчност, плеврални сраствания, пневмоторакс, белодробно сърце и др.</i> Силикоза, усложнена с белодробна туберкулоза (Силикотуберкулоза) Силикоза, усложнена с белодробен карцином	J62.8 J65 C34.–	30 години 30 и повече години 30 и повече години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД, проба Манту при ТБЦ, НРСТ).	Минни дейности по добив на въглища, оловно-цинкови, железни, уранови и други руди при високо съдържание на кварц; прокарване на тунели в транспортното и хидростроителството; добив, преработка и мелене на нерудни изкопаеми; каменоделство; производство, смесване, пакетиране и употреба на кварц съдържащи почистващи полировъчни прахове; производство и употреба на пясъчник, гранит с високо съдържание на кварц; металолееене, почистване на отливки в леярни; агломерационно, доменно, феросплавно производство; почистване с пясъкоструене; студена обработка на метали в машиностроене (естествени абразиви и абразивни инструменти); материални отделения в стъklarската промишленост; производство на порцелан, каменинови изделия, фаянс, огнеупорни материали; използване на кварц за пълнител в производството на пластмаси, каучук, бои, инсектициди, изолационни и адсорбционни филтри.
5102	Азбест	Азбестоза (бронхо-пулмонална фиброза) със или без усложнения: <i>белодробен емфизем, хроничен бронхит, респираторна недостатъчност, бронхоектази, белодробно сърце, сърдечна недостатъчност и др.</i>	J61	20 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (рентгенография, ФИД, СТ/НРСТ).	Дейности при добив, мелене, пълнене и пакетиране на азбест; употреба за изолационни цели в строителството, котлярството, пещостроенето, пещоремонта, корабостроенето, кораборемонта; производство, пакетиране и употреба на азбестоцимент, азбестотекстилни изделия, азбестоциментови тръби, азбестови филтри; влагане като пълнител в каучуковото

		Плеврални плаки (фиброзни, хиалинни, калциеви) със или без усложнения: <i>белодробен емфизем, респираторна недостатъчност, белодробно сърце, сърдечна недостатъчност и др.</i>	J92.0	20 години		производство; монтаж и демонтаж на азбестови накладки и други азбестсъдържащи изделия.
		Плеврит (самостоятелен)	J90	20 години		
		Белодробен карцином	C34.–	30 години		
		Плеврит (усложнение на белодробен карцином)	J91*	30 години и повече		
		Злокачествен мезотелиом (плевра, перитонеум, перикард)	C45.–	30 години		
		Рак на ларинкса	C32.–	30 години		
		Рак на яйчника	C56	30 години		
		Рак на стомашно-чревния тракт	(C16 - C21)	30 години		
		Кожни промени (дерматит, брадавици)	L24.8	1 месец		
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
5103	Въглищен прах	Хронична обструктивна белодробна болест Антракосиликоза (нодозна пневмокониоза, пневмокониоза тип "прогресивна масивна фиброза") със или без усложнения: <i>хронична обструктивна белодробна болест, респираторна недостатъчност, белодробно сърце, синдром на Каплан и др.</i> Антракосиликоза, усложнена с белодробна туберкулоза	J44.– J60 J65	1 година 10 години 10 и повече години	1. Доказано професионално въздействие (висококарбонизирани въглища с високо съдържание на кварц) - минимум 10 години. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД, проба Манту при ТБЦ).	Дейности при добив на черни и антрацитни каменни въглища (прокарване на галерии с руднични комбайни, транспорт на добитата маса, пробивно-взривни работи, товарене, крепене и други); Дейности при производство на брикети.
5104	Графит	Пневмокониоза (нодозна пневмокониоза, по-рядко прогресивна масивна фиброза)	J63.3	10 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД).	Дейности при добив, мелене, обработка, пакетиране на графит. Дейности при производство на графитни моливи и хартия; Дейности в металургията, леярни и др.
5105	Талк	Талкоза (нежна интерстициална фиброза, талкови грануломи и талкови депа)	J62.0	10 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (белодробна	Дейности при производство и употреба на талк (производство на бои, хартия, каучук, козметични и фармацевтични препарати и др.)

		Талкоазбестоза (смесена пневмокониоза по типа на азбестоза) със или без усложнения: <i>плеврални плаки, хронична обструктивна белодробна болест, респираторни нарушения, сърдечна декомпенсация на база cor pulmonale</i>	J61	20 години	рентгенография, ФИД).	
		Хронична обструктивна белодробна болест	J44.–	1 година		
5106	Каолин	Каолиноза (смесена силикосиликатоза) със или без усложнения: <i>хронична обструктивна белодробна болест, респираторни нарушения, сърдечна недостатъчност на база cor pulmonale</i>	J63.8	10 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД).	Дейности при добив и употреба на сух каолин (производство на китайски огнеупорни тухли, хартия, каучук, пластмаси и др.)
		Хронична обструктивна белодробна болест	J44.–	1 година		
5107	По-рядко наблюдавани силикати (<i>бентонит; флуорит; апатит; барит; шамотни и форстеритови огнеупори; доломит; магнезит; пегматит; перлит; белилна пръст; силиманит; слюди и др.</i>)	Пневмокониоза Хронична обструктивна белодробна болест	J63.8 J44.–	20 години 1 година	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД).	Дейности при добив и употреба в сух вид.
5108	Томасшлаково брашно	Пневмокониоза Хронична обструктивна белодробна болест	J63.8 J44.–	10 години 1 година	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД).	Дейности при мелене на шлага от Томасови пещи; Употреба като тор под названието "Томасово брашно".
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
5109	Изкуствени влакна (<i>шлакови, стъклени, керамични и др.</i>)	Белодробна фиброза Белодробен карцином от твърди керамични влакна Кожни промени (дерматит, брадавици)	J61 C34.– L24.8	20 години 30 години 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД).	Дейности при производство и употреба на изкуствени минерални влакна от групите на специалните стъклени влакна, твърдите керамични, скалните и шлаковите минерални влакна (заместители на азбеста), използвани за акустична и топлинна изолация, фрикционни изделия; в автомобилостроенето, производството на плочи за строителство; при високотемпературни пещи и др.

5110	Строителни материали (<i>цимент, вар, гипс и др.</i>)	Конюнктивит	H10.4	*	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години, за очни и кожни прояви - 1 месец. 2. Параклинични изследвания (рентгенография, ФИД, КАТ).	Дейности при производство и употреба в строителството.
		Блефарит	H01.0	1 месец		
		Алергичен контактен дерматит	L23.5	1 месец		
		Контактен иритативен (екзематозен) дерматит	L24.5	1 месец		
		Хроничен бронхит	J44.–	1 година		
Кожен карцином	C44.–	20 години				

5.2. Професионални болести, причинени от метальсъдържащи прахове, аерозоли, газове, дим и пари

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
5201	Алуминий и съединенията му (<i>боксит, криолит, диалуминиев триоксид-корунд и др.</i>)	Конюнктивит	H10.4	*	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години, за очни и кожни прояви - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД).	Дейности при добив на алуминий (прах от боксит и криолит); контакт с алуминиев прах (шлифовъчни работи, прахово покритие на метални детайли с алуминий); експозиция на пари от диалуминиев триоксид при топене на метала; заваръчни работи на алуминиеви сплави; фини полировъчни работи с корунд в машиностроенето и др.
		Кератит	H16.8	*		
		Алуминоза ("грануломатоза" или/и "белодробна фиброза")	J63.0	15 години		
		Хронична обструктивна белодробна болест	J44.–	1 година		
		Иритативен контактен дерматит	L24.8	1 месец		
Белодробен карцином	C34.–	20 години				
5202	Желязо и съединенията му	Стоматит	K12.–	*	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години, за стоматит и ринофарингит - минимум 5 години. 2. Параклинични изследвания (белодробна рентгенография, ФИД).	Дейности в металургията (леене на чугун и стомана), шлифовъчни и други дейности, свързани с отделяне на железен прах и оксиди.
		Ринофарингит	J31.1	*		
		Хронична обструктивна белодробна болест	J44.–	1 година		
		Сидероза	J63.4	5 години		

5.3. Професионални болести, причинени от смесени прахове, аерозоли, газове, дим и пари

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
5301	Смесени минерални прахове и влакна (<i>кварц и азбест</i>)	Пневмокониоза на пещоремонтчици (интерстициално-нодуларна белодробна фиброза със склонност към формиране на прогресивна масивна фиброза) със или без усложнения: <i>белодробен емфизем, хронична обструктивна белодробна болест, респираторна недостатъчност, белодробно сърце, сърдечна недостатъчност и др.</i>	J63.8	20 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години. 2. Параклинични изследвания (рентгенография, ФИД, СТ/НРСТ).	Дейности при изграждане и ремонт на пещи (рушене на стари зидарии и изолации, почистване на отстранени материали) и други дейности с използване на кварц и азбест съдържащи материали с високи нива на праха в работната среда.
5302	Смесени минерални прахове (<i>кварц и силикати</i>)	Леярска пневмокониоза (интерстициално-нодуларна белодробна фиброза, рядко прогресивна масивна фиброза)	J63.8	20 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години. 2. Параклинични изследвания (рентгенография, ФИД).	Дейности по подготовката на леярската пръст, формоване, леене и зачистване на отливките.
5303	Смесени металсъдържащи прахове, аерозоли, газове, дим и пари	Пневмокониоза на електрозаварчици Хронична обструктивна белодробна болест	J63.8 J44.–	20 години 1 година	1. Доказано професионално въздействие - минимум 10 години. 2. Параклинични изследвания (рентгенография, ФИД).	Системна заваръчна дейност.

5.4. Професионални болести, причинени от материали и продукти със сложен състав

Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
5401	Нефт и продукти от дестилацията на нефт (<i>асфалт, битум, катрани и др.</i>)	Конюнктивит Ринофарингит Аносмия Анемия Токсичен хепатит Токсична церебрастения Токсична енцефалопатия (психоорганичен синдром) Иритативен контактен дерматит Фоликулит (маслено акне) Фотодерматит	H10.4 J31.1 R43.0 D64.2 K71.– F06.8 G92 L24.– L73.– L56.2	* * * 1 година 6 месеца * 3 години 1 месец 6 месеца 6 месеца	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за неоплазми и енцефалопатия - минимум 5 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (кожна биопсия).	Добив на нефт, преработка и употреба на продуктите.

		Хиперкератоза Белодробен карцином Рак на кожата	L85.– C34.– C44.–	6 месеца 40 години 30 години		
Код	Професионална болест,причинена от:	Клинични прояви(диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
5402	Горива (<i>бензин, мазут и др.</i>), индустриални масла и охлаждащо-смазващи течности	Конюнктивит Аносмия Фарингит Токсична церебрастения Бронхиална астма Меланодермия Иритативен контактен дерматит Фоликулит (маслено акне) Фотодерматит Хиперкератоза Олеогрануломи Рак на кожата	H10.4 R43.0 J31.2 F06.8 J45.– L81.– L24.2 L73.– L56.2 L85.– L92.– C44.–	* * * * 1 месец 6 месеца 1 месец 6 месеца 6 месеца 6 месеца 6 месеца 30 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 месеца, за неоплазми - минимум 5 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (кожна биопсия).	Транспортиране, съхраняване, продажба и употреба на бензини; контакт със смазочни масла и охладители в машиностроенето (струговане, обработка на фреза, работа с бормашина, свредел, шлайфане на метални части и др.), строителството, при почистване на цистерни от масла и др.
5403	Продукти от сухата дестилация на каменните въглища (<i>каменовъглен катран, солвент-нафта, креозоти, асфалт, антраценови масла и др.</i>)	Иритативен контактен дерматит Кожни хиперпигментации Други дерматози (фоликулити) Хиперкератоза Меланом Белодробен карцином Рак на кожата	L24.2 L81.– L73.– L85.– C43.– C34.– C44.–	1 месец 6 месеца 6 месеца 6 месеца 20 години 40 години 30 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 месеца, за неоплазми - минимум 5 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (биопсия).	Производство и употреба при пътни строежи, за флотационни цели, импрегниране, синтез на органични съединения и смазочни масла, смоли, каучук и др.
5404	Фосфороорганични съединения (ФОС): <i>диазинон, метафос,</i>	Токсична церебрастения Веgetосъдова дистония	F06.8 G90.8	* 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 3 години.	Производство, съхранение и употреба на ФОС.

	<i>хлорофос, паратион, метилпаратион и др.</i>	Периферна сензо-моторна невропатия предимно на долни крайници Психоорганичен синдром (амнестико-интелектуални нарушения) Токсичен хепатит (метафос, хлорофос) Хипохромна анемия (метафос, хлорофос)	G62.2 (F02 - F19) K71.– D50.–	1 година 1 година 6 месеца *	2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (позитивен биомаркер, ХЕА, ЕМГ).	
5405	Хлорорганични съединения (ХОС): <i>хексахлорциклохексан, линдан, хептахлор и др.</i>	Ринофарингит Трахеобронхит Токсична пневмофиброза Токсичен хепатит Токсична церебрастения Периферна сензо-моторна полиневропатия предимно на долни крайници	J31.1 J44.– J84.1 K71.– F06.8 G62.2	* 1 месец 5 години 6 месеца * 1 година	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година, за пневмофиброза и органични неврологични прояви - минимум 10 години. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (газхроматографско изследване на ХОС и метаболити в кръвта и мастната тъкан, положителни КАТ, ЕМГ).	Производство, съхранение и употреба на ХОС.
5406	Производни на карбаминовата киселина (<i>севин, дикрезил, байгон, бетанал и др.</i>), тиокарбаминовата и дитиокарбаминовата киселина (<i>карбатион, дитан, купрозан, цирам, цинеб, манеб и др.</i>)	Алергичен ринит Алергичен контактен дерматит Бронхиална астма	G30.– L23.– J45.–	* 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година. 2. Параклинично подкрепен синдромокомплекс (положителни КАТ).	Производство, съхранение и употреба като инсектициди, хербициди и фунгициди.
Код	Професионална болест, причинена от:	Клинични прояви (диагнози, синдроми)	МКБ-10	Гратисен период	Условия за признаване	Примери на типични рискови дейности
5407	Органични багрила: <i>хинонови (индиго, 1, 2 диоксиатрахинон и др.)</i>	Алергичен контактен дерматит Рак на кожата	L23.– C44.–	1 месец 30 години	1. Доказано професионално въздействие - минимум 1 година.	Производство на бои, лакове, мастила и работа с бои на художници, бояджии, декоратори и др.

	др.); азобагрила (диазаминобензол, диметиламиноазобензол, n-аминобензол, хризоидин, b-нефтиламиноазобензол, 0-миноазотолуол и др.); индофеноли (сафранини, нигрозини, метиленово синьо и др.); ди-трифенилметанови (аурамин, фуксин, брилянткрезилблау, метилвиолет, аурин, фталейни, фенолфталеин, родамин и др.)	Карцином на пикочния мехур	C67.–	40 години	2. Параклинични изследвания (КАТ).	
5408	Повърхностно активни вещества (ПАВ)	Иритативен контактен дерматит Алергичен контактен дерматит	L24.– L23.5	1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 месеца. 2. Параклинични изследвания (КАТ).	Производство, пакетиране, съхраняване и употреба като детергенти, миешки вещества, пенообразователи, емулгатори и др. за промишлени, медицински и битови цели, като дезинфектанти, перилни и миешки средства.
5409	Козметични продукти и сапуни	Бронхиална астма Иритативен контактен дерматит Алергичен контактен дерматит	J45.– L24.– L23.5	1 месец 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 месеца. 2. Положителни КАТ.	Производство, пакетиране, съхранение и употреба (производствени предприятия, складове, магазини, фризьорство, козметика, гримьорство и др.) на козметични средства (шампоани, кремове, оцветители за коси, лакове, къни, фиксажи, парфюми), сапуни и др.
5410	Фармацевтични продукти и други лекарствени средства (соли на злато, амиодарон, нитрофуранови препарати, антибиотици, антимикотични препарати, ензими и др.)	Бронхиална астма Алергичен контактен дерматит Хиперсензитивен пневмонит	J45.– L23.5 J68.0	1 месец 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 месеца, пневмонит - 1 година. 2. Параклинични изследвания (КАТ).	Производство, опаковка и употреба в медицинската практика.
5411	Изкуствени торове (азотни, фосфорни, калиеви, микроторове и др.)	Хроничен бронхит Бронхиална астма Алергичен контактен дерматит Иритативен контактен дерматит	J44.– J45.– L23.5 L24.–	1 месец 1 месец 1 месец 1 месец	1. Доказано професионално въздействие - минимум 6 месеца, пневмонит - 1 година. 2. Параклинични изследвания (КАТ).	Производството, пълнене, пакетиране и употреба на торове в селското стопанство.
5412	Синтетичен каучук	Бронхиална астма	J45.–	1 месец	1. Доказано професионално въздействие -	Дейности при производство и употреба.

	Алергичен контактен дерматит	L23.5	1 месец	минимум 6 месеца. 2. Параклинични изследвания (КАТ, инхалаторни провокационни тестове)	
--	------------------------------	-------	---------	--	--